

Vlado Miheljak: V službi njenega veličanstva // Intervju: Boris Krabonja, Up-ornik // Melania Trump: V postelji s sovražnikom

14 | 3,50 €

6. APRIL 2018
www.mladina.si

MLADINA

ORBÁNOV JANŠA

**Kako SDS ob pomoči ameriških svetovalcev
uvaža preverjene propagandne tehnike**

Orbán in Janša imata skupni politični program. Prepričana sta, da je treba ljudstvo neprestano strašiti. /Foto: Evropska ljudska stranka

ORBÁNOV JANSA

Kako SDS ob pomoči ameriških svetovalcev uvaža preverjene propagandne tehnike

Pišeta: Borut Mekina, Ákos Keller-Alánt (Ljubljana, Budimpešta)

Leta 2015 sta Američan Arthur J. Finkelstein in Madžar Árpád Habony v Londonu ustanovila podjetje Danube Business Consulting (DBC). Habony je po anketah peti najvplivnejši mož na Madžarskem, osebni svetovalec madžarskega premiera Viktorja Orbána, Finkelstein pa je bil eden najpomembnejših političnih strategov, ki so zadnja desetletja v ZDA pomagali pomembnim republikanskim politikom. Podjetje sta ustanovila z namenom internacionalizacije uspehov, ki jih je imela njuna metoda, s katero sta po letu 2008 pomagala Orbánovi stranki. Najtesneje sta sodelovala z nekdanjim makedonskim premierom Nikolo Gruevskim (VMRO), hrvaško HDZ in slovensko SDS. Ta je po zgledu Madžarske po letu 2015 ustanovila množico propagandnih medijev, tudi televizijo Nova24, v katero je Habony lani vstopil z lastniškim deležem. Pomoč je očitna in po slovenski zakonodaji nezakonita.

Republikanski pečat

Zamisel, na kateri temelji ta sistem, ima korenine v ZDA. Finkelstein, ki je bil tam znan kot »boter negativne kampanje« ali »trgovec s trupom«, je zadnjih 40 let pripomogel k zmagi številnih pomembnih republikancev, od senatorjev do predsednikov Richarda Nixona, Ronalda Reagana in Georgea Busha mlajšega. Reaganov življenjepisec in zgodovinar Craig Shirley je januarja lani o Finkelsteinu zapisal, da »brez njega Reagan nikoli ne bi mogel postati predsednik«. Njegova metoda je temeljila na ponavljanju preprostih stavkov, v katerih je poudarjal napake nasprotnikov, ne pa uspehe kandidatov, za katere je delal. Bil je prepričan, da volivci vedno volijo manjše zlo, ne

»svojega« kandidata. Na podlagi zapletenih demografskih in javnomnenjskih raziskav je celo zasnoval kampanje, s katerimi se osebno ni identificiral – recimo proti širitvi pravic homoseksualcev, čeprav je bil sam gej. Predvsem pa je do skrajnosti izpopolnil tehniko sejanja strahu. »Ona ne sme zmagati,« je bilo njegovo geslo, v eni od kampanj na začetku tisočletja usmerjeno proti Hillary Clinton.

Finkelstein je za posledicami raka umrl avgusta 2017.

V zadnjem obdobju pred smrtjo je delal za številne tuje državnike, od izraelskega Benjamina Netanjahuja do srbskega Borisa Tadića, najtesneje pa je sodeloval prav z Orbánom. Ta je politično pot začel kot liberalec, bil je novinar madžarske »Mladine«, tednika Magyar Narancs. Konec devetdesetih let je zaslovel, ker je prvi zahteval odhod Sovjetske zveze iz Madžarske, toda njegova prva vlada, med letoma 1998 in 2002 je že bila konservativna – temeljila je na poudarjanju pomena družine in državljskih dolžnosti. »Ko je leta 2002, takrat še klasični konservativec, volitve izgubil, je bil zanj to šok. Bil je prepričan, da so krivi preveč levo usmerjeni mediji. Glavna besedna zveza, s katero je začel novo kampanjo, je bila medijsko uravnoteženje, podprto s hkratnim ustanavljanjem desnih medijev. Po tistem obdobju je Orbán postal populist,« razlaga Gábor Polyák, profesor medijskih študij na Univerzi v Pecu in ustanovitelj organizacije Mérték Médiaelemző, nevladne ustanove, ki se bori za svobodo govora na Madžarskem.

Orbán je sicer desni medijski imperij začel graditi že za časa prve vlade. Tedaj je stranki Fidesz zagotovil nadzor nad dnevnikom Magyar Nemzet in začel izdajati

Leta 2015 so se uspešni Orbánovi svetovalci odločili internacionalizirati njegove propagandne metode. Začeli so sodelovati s SDS. Tedaj je nastala Nova24.

Voditelja na enem od sestankov na srečanju Evropske ljudske stranke (EPP) na Malti. /Foto: Evropska ljudska stranka

tednik Heti Válasz. Potem ko je leta 2002 volitve izgubil, je prizadevanja še okrepil ob pomoči dolgoletnega prijatelja Lajosa Simicske. Ta je ustanovil prvo madžarsko zasebno novičarsko televizijo Hír TV in kupil некоč levi dnevnik Magyar Hírlap; ta je kmalu postal skrajno desni medij pod Fideszovim nadzorom. Metoda se je obrestovala. Ko je Orbán zmagal na volitvah leta 2010, je nadaljeval zavojevanje medijskega prostora. Vpliv je začel širiti s prirejeno medijsko zakonodajo, zaradi katere si je Madžarska prislužila prve mednarodne kritike. Simicska je ustanovil brezplačnik Metro, podjetja za oglaševanje na zunanjih oglasnih površinah in seveda madžarsko tiskovno agencijo (MIT), danes znano po tem, da ne uporablja

besede *begunec*, ampak le *migrant*, ki v madžarščini pred tem ni bila v splošni rabi.

Orbánov medijski imperij

V tem času so voditelji Fidesza redno obiskovali uredništva časopisa Magyar Nemzet in televizije Hír TV in na uredniških sestankih določali teme. Po letu 2014 se je Orbán s Simicsko razšel. Njegovo vlogo je prevzel drug bogataš, Lőrinc Mészáros, nekdanji župan Orbánovega rojstnega kraja Felcsút, danes peti najbogatejši Madžar. Promet njegovih gradbenih podjetij, sicer popolnoma odvisnih od javnih razpisov, je v zadnjih letih rasel hitreje od Facebooka. Mészáros ima danes v lasti več sto medijev, številne na državni in vse na lokalni ravni. A ni edini. Sin

predsednika madžarske centralne banke Gyorgya Matolcsyja Adam ima v lasti najbolj bran spletni portal Origo, vladni komisar za področje filmske industrije je lastnik več radijskih postaj. Potem je tu še Árpád Habony, že omenjeni Orbánov osebni svetovalec, ki ima prek podjetja Modern Media v lasti Portal 888 in brezplačnik Lokál. Tega po novem namesto Metroja delijo na postajah podzemne železnice.

Orbán, ki je zaradi skrajne politike po letu 2010 izgubil vse nekdanje zaveznike na Zahodu, se je zadnja leta začel ozirati za novimi prijateljstvi. Eno izmed njih je našel v Sloveniji, v stranki SDS. Ko se je leta 2011 prvič znašel pod pritiskom EU, mu je podpredsednik SDS, evrops poslanec Milan Zver,

Novaz4 in Škandal, novi rumeni tednik SDS, ki so ga v stranki začeli izdajati takoj po finančni injekciji iz Madžarske, sta medija, kakršni so se v tej državi že dodobra uveljavili.

Raziskovalec Krisztian Simon z oglasom madžarske vlade, uperjenim proti OZN. /Foto: Dániel Németh

v intervjuju za spletno stran Origo sporočil: »Ostani močan.« Ta mesec je Zver spet dejal, da ostro zavrača »poročilo, ki se v evropskem parlamentu pripravlja proti madžarski vladi. V Sloveniji imamo veliko večjo medijsko neuravnoteženost kot na Madžarskem, pa to ne zanima

nobene evropske institucije.« Ravno tako je v velikem intervjuju za skrajno desni dnevnik Magyar Hírlap ta mesec dejal, da je Madžarska najuspešnejša država v EU. A Zver se pri tem ne bi mogel bolj motiti. Dejansko je opisano sporno medijsko lastništvo zgolj eden

od Orbánovih načinov nadziranja medijev. Drugi se imenuje *Kormány információ*, vladni urad za informiranje, ki ga na Madžarskem večinoma poznajo pod imenom ministrstvo za propagando.

»Madžarsko ministrstvo za propagando vsako leto potroši približno sto milijonov evrov za politične oglase. Orbánovi mediji so popolnoma odvisni od tega vira denarja, poleg tega morajo tudi druga, zasebna podjetja ali multinacionalke plačevati oglase v teh medijih, s čimer jim po svoje izkazujejo lojalnost,« razlaga Krisztian Simon, Madžar, ki na Svobodni univerzi v Berlinu končuje doktorat o nadzoru medijev na Madžarskem. Na vsebino in način te propagande pa je neizbrisno vplival prav pokojni Finkelstein. V skladu z njegovim receptom, da »ni nikoli prepozno za začetek volilne kampanje«, se na Madžarskem ta nikoli ne konča. Habony je s Finkelsteinom začel sodelovati leta 2008 prek Fideszove ustanove Századvég Alapítvány. Od takrat so Madžari v valovih bombardirani z novimi in novimi kampanjami prek vladnih oglasov v medijih, letakov in jumbo plakatov ter filmov na Facebooku. Sodeč po poročilih Novinarjev brez meja je na Madžarskem vladni nadzor nad mediji »nezaslišan in grotesken«.

Pred vsakim valom sporočil vladni urad za propagando prek javnomnenjskih anket preveri razpoloženje. Ker ima beseda Bruselj negativno konotacijo v primerjavi z besedno zvezo Evropska unija, Orbán govori izključno o Bruslju. Zadnja leta je vlada pripravila kampanjo proti EU, proti amerškemu milijarderju madžarskega rodu Sorosu in celo proti OZN. Kampanja proti Sorosu »Ne dovolimo Sorosevega načrta« je novembra lani državo stala kar 25 milijonov evrov. Vlada je z gesli ozaljšala 40 tisoč jumbo plakatov in na televizijah 15-tisočkrat predvajala oglase proti Sorosu. Ta mesec, pred volitvami, ki bodo 8. aprila, je Madžarska polepljena s plakati ministrstva za propagando, na katerih piše: »OZN želi, da podremo ograjo na balkanski poti, Madžarska se bo odločila, ne OZN.« Na velikem predvolilnem shodu 15. marca Orbán ni govoril o gospodarskih uspehih svoje vlade, ampak skorajda izključno o migrantski groznji.

Orbán in Janša se povežeta

Ta vzorec politične propagande je SDS iz Madžarske uvozila leta 2015. Zaradi izrednega uspeha, ustavne večine, ki jo je na volitvah

Slovenske politične stranke ne smejo pridobivati denarja iz tujine. Orbánova pomoč SDS, njeni predvolilni propagandi in celo stranki neposredno bo počasi dosegla že dva milijona evrov.

Orbán Janši podaril knjigo

Madžarsko je izdaja Janševe knjige stala 17 tisoč evrov

Piše: Borut Mekina

Janez Janša je leta 2013 na zaslišanju pred protikorupcijsko komisijo priznal, da imata z ženo kar precejšnje stroške z vzdrževanjem vseh nepremičnin. Približno 1000 evrov naj bi znašala posojila, skupni stanovanjski stroški pa še dodatnih 2000 evrov na mesec – brez hrane. Na vprašanje Delovega novinarja, kako zmore plačevati vse te stroške, je odgovoril, da prodaja svoje delo in da živi od avtorskih honorarjev. »*Moje knjige se kar prodajajo, meni ne pada naklada, v nasprotju z vašim podjetjem, zato se raje ukvarjajte s tem, kaj se dogaja pri vas, ne pa, kako živim,*« je odgovoril.

Eno izmed svojih knjig je nedavno izdal tudi na Madžarskem. Ko je madžarski premier Viktor Orbán maja lani kot častni gost na kongresu SDS v Mariboru obiskal Janeza Janšo, mu je ta izročil enega prvih izvodov svojih Okopov v madžarščini. V knjigo je napisal posvetilo: »*Mojemu dragemu prijatelju Viktorju Orbánu, s spoštovanjem.*« Poleg angleškega prevoda je zdaj ta knjiga na voljo še v madžarščini, je povedal. A z omenjeno izdajo na Madžarskem osebno ni ravno obogatel. Knjigo je izdal madžarski Javni sklad za srednje- in vzhodnoevropsko zgodovino

Orbán je uredil, da je Madžarska za 17 tisoč evrov Janši izdala knjigo.

ter družbena raziskovanja Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatószékhely Közalapítvány, ki ga je leta 1999 ustanovila država.

Iz dokumentacije, ki smo jo iz omenjenega sklada pridobili na podlagi madžarskega zakona o dostopu do javnih informacij, izhaja, da je Janši pripadel honorar tisoč evrov, sklad pa je imel z izdajo knjige, ki se na Madžarskem po našem preverjanju ne prodaja

najbolje, 17 tisoč evrov stroškov. Dejansko je seveda šlo za Orbánovo prijateljsko dejanje, madžarski predsednik je izdajo te knjige podaril Janši. Glavna institucija omenjenega sklada, ki se ukvarja z raziskovanjem komunističnih diktatur v 20. stoletju, je muzej Hiša nasilja v središču Budimpešte. Vodja sklada in muzeja je Mária Schmidt, dolgoletna prijateljica Viktorja Orbána in privrženka njegove stranke Fidesz. x

leta 2010 in 2014 dosegel Orbán, sta Finkelstein in Habony v Londonu ustanovila podjetje Danube Business Consulting (DBC). To sicer ni ponujalo zgolj svetovanja, ampak celotno politično komunikacijsko in medijsko načrtovanje za stranke. DBC naj bi, kot so poročali madžarski mediji, zadnja leta delal za hrvaško stranko HDZ, za radikalno desno makedonsko stranko VMRO Nikole Gruevskega in tudi za SDS Janeza Janše. Gre za tesne prijatelje. Lani septembra, recimo, pred makedonskimi volitvami, sta Janša in Orbán družno prišla podpret Gruevskega,

ki ima s SDS že vsaj od leta 2008 tesne prijateljske in svetovalne vezi. Leta 2015 je SDS napovedala ustanovitev televizije Nova24, ki je kot medij po vsebini kopija številnih madžarskih propagandnih glasil in uporablja že preverjene metode.

Povezava med modelom SDS in madžarskim modelom propagande je postala še jasnejša lani, saj je Nova24 zaradi 714 tisoč evrov izgub leta 2016 nujno potrebovala svež kapital. Tega so zagotovila tri madžarska podjetja, Modern Media Group, Ridikul Magazin in Ripost, ki so lani v televizijo Nova24

skupaj vplačala 800 tisoč evrov osnovnega kapitala, kar ustreza 45-odstotnemu lastniškemu deležu. Čeprav je predstavnik vseh treh madžarskih podjetij v nadzornem svetu televizije postal Peter Schatz, lastnik Riposta, je glavni med njimi že omenjeni Orbánov svetovalec Árpád Habony, lastnik skupine Modern Media. Schatz, nekoč pristojen za finance na enem od madžarskih javnih radijev, ki je na vrsto naših vprašanj po telefonu odgovoril zgolj s smehom, je pred leti Ripost ustanovil z denarjem madžarskega propagandnega ministrstva, lastnica podjetja

Madžari so danes drugi najbolj prestrašeni ljudje med državljani članic OECD – takoj za Mehičani, katerih domovina je znana po zelo razširjenem kriminalu.

Ridikul pa je živela v stanovanju Árpáda Habonya v Budimpešti. Seveda niti Habony ne deluje neodvisno. Na podlagi izračunov analitske družbe Kantar Media je skupina Modern Media, najpomembnejša lastnica televizije Nova24, lani na madžarskem trgu z oglasi zaslužila okoli 17,4 milijona evrov, od tega je bila vrednost državnih oglasov kar 11 milijonov evrov.

Poleg Habonya, ki je po Finkelsteinovi smrti lani jeseni postal še večinski lastnik DBC, obstaja še ena jasna povezava med Janšo in Orbánom. Sodeč po slovenskem sodnem registru je denar za dokapitalizacijo televizije Nova24 zagotovil Károly Varga. Varga, ki se na naša vprašanja ravno tako ni odzval, je 22. najbogatejši Madžar in skupaj z že omenjenim Lórincom Mészárosom solastnik več gradbenih podjetij. Sodi torej v krog Orbánovih najožjih sodelavcev. Skupaj je tako Orbán Janši doslej pomagal že skoraj 1,9 milijona evrov pomoči. Poleg že omenjenih 800 tisoč evrov je Schatz 630 tisoč evrov plačal za 52-odstotni delež založbe SDS Nova obzorja, ki izdaja Demokracijo, 450 tisoč evrov posojila, ki ga je stranka SDS dobila od zloglasne Dijane Đudić, pa naj bi bili – kot je Janša priznal v oddaji Odmevi – ravno tako pomagali zagotoviti »Madžari«. Ti nameravajo odkupiti delež SDS v Novih obzorjih.

Uvoz propagande

Na Madžarskem preskušeni model propagande se seli v Slovenijo. Nova24 in Škandal, novi rumeni tednik SDS, ki ga je stranka začela izdajati takoj po finančni injekciji iz Madžarske, sta medija, kakršni so se tam že dodobra razširili. Gre za mešanico tračev in rumenih zgodb, ki so jim ob robu dodane nepodpisane propagandno-politične novice. Zgodbe o migrantih, ki jih recimo na Madžarskem vsak dan objavlja Origo, objavlja tudi Nova24. Propagandne tehnike so dobro preiščene. Ena od Orbánovih televizij ima denimo zakupljena predvajanja vseh najpomembnejših športnih dogodkov – gledanost je izredno velika – v prekinitev pa sledijo propagandne politične novice. Madžarsko propagandno ministrstvo izdeluje tudi radijske prispevke s primerno politično konotacijo, ki jih lahko manjše radijske postaje brez novinarjev prosto predvajajo.

Leta 2015 je eno od Orbánovih podjetij ustanovilo osem regionalnih novičarskih portalov. SDS je po istem vzorcu decembra ustanovila 13 lokalnih portalov, Utrip Ljubljane, Naše Zaslave, Moja Dolenjska, Primorska24 in tako naprej, katerih uredniki so večinoma lokalni veljaki SDS, kandidati te stranke na lokalnih ali državnih volitvah in občinski svetniki SDS. Na teh portalih SDS objavlja lokalne novice, pomešane s subtilnimi političnimi sporočili. Glavna sporočila niso tako napadalna in skrajna kot pri Nova24, ampak večinoma informativna, mimogrede pa je še dodan, recimo, intervju z Milanom Zverom, Alenko Jeraj, poročilo o kandidatih SDS na volitvah, o naraščanju števila migrantov na Dolenjskem, sledi kritični zapis o SMC in Levici in pozitivni o Pučnikovem simpoziju.

»Še celo veliki, uveljavljeni mediji se v Sloveniji borijo za preživetje. Ustanavljanje novih televizij, internetnih strani, še posebej na nišnem področju, je težko razložljivo s poslovnimi razlogi,« pravi Marko Milosavljević s katedre za novinarstvo na Fakulteti za družbene vede. Omenjeni portali ne objavljajo reklam, poslovnih prihodkov torej skorajda nimajo, hkrati pa nimajo sklenjenih pogodb s Slovensko tiskovno agencijo, to pomeni, da so stroški avtorskega dela visoki. Kakšen poslovni model uporabljajo? Nekdanji lastnik mariborskega portala Rolando Lipovnik in lastnik gorenjskega portala Aleš Trilar sta bila edina pripravljena spregovoriti o tem. Dejala sta, da denar dobivata od podjetja »iz Ljubljane«, več pa zaradi varovanja poslovnih skrivnosti nista hotela razkriti. Ustanovitev omenjenih portalov, ki ju upravlja 12 podjetij, se sicer časovno ujema s trenutkom, ko je SDS začela dobivati »donacije« iz Madžarske.

Nezakonita pomoč iz tujine

Madžarska državna pomoč stranki SDS je očitna. Ne le da ji Orbán pomaga pri krepitvi njenih glasil, očitno je tudi, da ji zagotavlja celo neposredno pomoč. Marca 2011 je recimo Dejan Kaloh, svetovalec SDS v parlamentu, za štiriodstotni delež podjetja Nova obzorja, ki izdaja Demokracijo, plačal zgolj 1519 evrov, to pomeni, da je bil tedaj 44-odstotni delež SDS vreden okoli 17 tisoč evrov. A čeprav so se poslovni prihodki Novih obzorij po tistem času zmanjšali za 30 odstotkov,

naj bi bili »Madžari« sedaj pripravljeni za ta delež odšteti kar 450 tisoč evrov, kolikor je znašalo posojilo Dijane Đudić. Takšno sodelovanje pa ni le politično sporno, ampak tudi nezakonito. Zakon o političnih strankah v 21. členu pravi: »Prepovedano je pridobivanje sredstev stranke iz prispevkov tujih pravnih in fizičnih oseb ter tujih samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost, iz prihodkov od premoženja stranke iz tujine oziroma vsakršno drugo pridobivanje sredstev za stranko iz tujine.«

Brez dvoma politične stranke lahko – zakonito seveda – sodelujejo. A tu ne gre za sodelovanje strank, ampak za širitev prav določene vrste politike. Pod Orbánom, ki meni, da je socialna država »stvar preteklosti«, se je neenakost na Madžarskem povečala. Najbogatejših 20 odstotkov Madžarov ima danes, v primerjavi z letom 2010, za približno 30 odstotkov višje dohodke od 20 odstotkov najrevnejših. Poleg tega so Madžari po novem najbolj nezadovoljni prebivalci Evrope. Sodeč po raziskavah OECD o kakovosti življenja so drugi najnesrečnejši znotraj organizacije, takoj za Južnimi Korejci.

Vpliv Orbánove vladavine pa je najbolj razviden v razraščanju strahu. Če sodimo po odgovorih na vprašanje o »občutku varnosti, ko hodiš zvečer po cesti,« so Madžari danes drugi najbolj prestrašeni med državljani članic OECD – takoj za Mehičani, katerih domovina je znana po zelo razširjenem kriminalu. Poleg tega so seveda Madžari danes prvi na svetu po strahu pred migranti, četudi je število teh v tej državi eno najmanjših. »Orbán nima nobenega političnega ali gospodarskega programa. Nima nobenih reformnih predlogov. Resnično, niti ene same točke. Edino njegovo sporočilo je: mi smo proti migrantom. Mi smo proti migrantom, mi vas bomo ubranili. Sejejo strah in se ponujajo kot rešitelji,« razlaga Polyák. Ta opis se seveda lepo poda tudi slovenski SDS, ki si zdaj prav tako pomaga z migrantsko grožnjo. Pa s širjenjem strahu pred komunisti, Neslovenci ali komerkoli pač. ×

* Članek je nastal s podporo Journalismfund.eu.

Med Orbánom in Janšo je kemija

Zoltán Kovács, uradni tiskovni predstavnik madžarske vlade

Piše: Borut Mekina

Foto: Urad za informiranje Republike Madžarske

Je Fidesz na Madžarskem tako priljubljen tudi zaradi vaše propagande?

► Ne. Priljubljeni smo, ker predstavljamo nekaj, v kar ljudje verjamejo. Dejstvo, da smo dvakrat dobili ustavno večino, ne more biti plod mahinacij. Seveda lahko na nas gledate z vidika mahinacij in medijske propagande, a to je neumno. Z mediji ne moreš kamuflirati nečesa, kar ne deluje ali je napačno. Samo zato, ker imaš pod nadzorom medije, ljudje ne bodo glasovali zate. Pred letom 2010 je imela opozicija pod nadzorom večino medijev v državi, katerih lastniki so večinoma prihajali iz Zahodne Evrope, pa ji ni uspelo. Ne gre za vprašanje medijev, gre za vprašanje vsebine.

In kakšna je ta vsebina?

► Številni trdijo, da oblast utemeljujemo predvsem na zgodbi, povezani z migracijami. Ampak to ni res. Poglejte makroekonomske številke, pogledajte, s čim smo začeli in kje smo danes. Poglejte realno zvišanje plač. Opozicija v svojih pristranskih časopisih vse te naše dosežke zanika. Ljudje to čutijo.

Letos pozimi je na Madžarskem zmrznilo 92 ljudi, lani več kot 200, od tega polovica v neogrevanih domovih.

► To je opozicijska propaganda. Nihče na Madžarskem ni zmrznil zaradi zime. Ja, bile so nepojasnjene smrti. A če se kdo pijan zvrne v jarek, je za to kriva vlada? Predlagam, da gledate iz druge perspektive, ker opoziciji ni mogoče verjeti. Uradne statistike o smrti zaradi zime ni. Poleg tega naša vlada zagotavlja več prostorov za brezdomce, kot je brezdomcev. Če bi hoteli, bi lahko vsi šli v zavetišča. Za brezdomce namenimo več denarja,

kot so ga dajale prejšnje vlade.

Kakšna je vaša vlada, socialna ali liberalna?

► Nič od tega. Je nacionalna.

Nacionalistična?

► Domoljubna.

Pomeni to, da izključujete begunce, Rome in druge narodne manjšine?

► Ne, ne izključujemo nikogar, združujemo. Leta 2010 smo Madžarom, ki živijo zunaj naših meja, omogočili dvojno državljanstvo. Temu pravimo poenotenje nacije. Nimamo ozemeljskih teženj, ampak delamo korake, za katerimi stoji domoljubna misel na državo.

Hungary first, najprej Madžarska!

► Da, ko pravimo, da gre najprej za Madžarsko, to tudi mislimo. V zadnjih sedmih letih smo zgradili podpirne sisteme za družine, za kar danes porabimo približno štiri odstotke BDP. Če imaš danes na Madžarskem tri otroke, tako rekoč ne plačaš dohodnine.

Kako pomembna je vaša komunikacijska strategija pri vladanju? Danes v časopisih vidimo vaše oglase, ki obsojajo begunske programe OZN. Zakaj je to potrebno?

► V politični kampanji sporočilo in okoliščine odločajo, kakšna sredstva uporabljate. Težko je na hitro razložiti, zakaj uporabljamo nekatera gesla in ob katerem času jih uporabljamo, lahko pa ponazorim način, na katerega komuniciramo. Namesto da bi vlada komunicirala prek medijev, govori ljudem neposredno. Verjetno ste že slišali za naše nacionalne konzultacije, nekakšne ankete, v katerih ljudi neposredno sprašujemo, kaj naj Madžarska stori. To je alternativni način, ki ga na zahodu Evrope, kjer večina javne razprave

poteka prek medijev, ne boste našli. Ne verjamemo v medije, jih pa očitno uporabljamo, a se nanje ne opiramo, ker lahko sporočila prenašajo napačno. Poglejte, kaj o nas pišejo opozicijski mediji. Mediji so za nas pač konkurenčna politična sila.

Ampak če komunicirate neposredno, ni nikogar, ki bi bil do vas kritičen ali ki bi mu uspelo povedati vam, da se motite.

► Ne, volitve nam povedo, da se motimo. Ali pa nacionalne konzultacije. Lahko vam povem, da se z našimi politikami strinja 98 odstotkov vprašanih. Na Madžarskem živi približno deset milijonov ljudi, kar 2,4 milijona jih dejavno sodeluje v anketah. Če nas podpira 2,4 milijona ljudi, verjetno ne moremo delati vsega narobe.

Nisem prepričan. Danes na Madžarskem ljudje mislijo, da so največja težava begunci, čeprav jih v državi pravzaprav ni. Zdi se mi, da racionalnost ne deluje tako.

► No, naši poslanci v parlamentu seveda vedo, da obstajajo še številne druge težave, in z njimi se tudi ukvarjamo. Na podlagi naših politik pod geslom Najprej, Madžarska skušamo obnoviti domoljubje. Ne morete zanikati, da nimamo dobrih rezultatov.

Orbánov osebni svetovalec Habony je nedavno postal solastnik medijev v lasti slovenske stranke SDS. Zakaj?

► O tem ne morem govoriti. Sem vladni tiskovni predstavnik, lahko govorim o vladnih komunikacijah, glede lastništva medijev pa ne morem povedati ničesar. A ne vem, zakaj bi bilo sporno, da ima Habony v lasti medije. Se sprašujete tudi, kdo je lastnik CNN? CNN je zame velik problem. Kako vpliva na javnost, je skrb zbujujoče.

Tudi sami ste doktorirali na Srednjeevropski univerzi (CEU). Ali resno verjamete svoji lastni propagandi, da ima Soros nekakšen skrivni načrt škodovati Madžarski?

► Nobeno kosilo ni zastoj. Soros je za izobraževalne programe v tej regiji potrošil milijardo evrov. Ali mislite, da to ni milijarderjeva naložba? Zgodba o filantropkem milijarderju se sliši lepo, a verjemite mi, vlada ima informacije, ki dokazujejo, da ta denar dela za nekaj. Morda je dobro, če so v ozadju filantropski motivi, vendar so ti tudi sporni. Vprašajte se, zakaj Soros s programom pomoči Romom ni dosegel nobenih korenitih sprememb. Je bila to res naložba v izboljšanje položaja Romov?

Kaj torej mislite, da Soros hoče? Kakšen je njegov skrivni načrt?

► To je bolj zapletena zgodba. Sam ne verjamem v teorije zarote, verjamem pa, da tej njegovi filantropski pomoči sledijo projekti, ki so njemu v prid. Tako globalizirani kapitalizem vlada svetu. Soroseva ideologija je, da se morajo posamezne nacije stopiti v multinacionalni EU, in kdor se z njim ne strinja, naj bi živel v zmoti. Ampak v to idejo ne verjamemo. Ne obstaja samo ameriška

Tudi med srbskim predsednikom in Orbánom je kemija, to nam je pomagalo pri doseganju zastavljenih ciljev. Ne le gospodarskih, ampak tudi glede varstva madžarske manjšine v Vojvodini. Tako svet deluje.

demokracija. Kdo se bo odločil, kaj je prav? Soros izkorišča svojo mrežo, prek katere promovira domnevno edini pravi, liberalni pogled na svet. Nekakšno odprto družbo. Mi pa menimo, da se morajo o tem odločiti ljudje, in nanje ne gledamo zviška kot na neumne, zavedene posameznike.

Ampak ti ljudje dajejo glasove tudi madžarski opoziciji, za katero pravite, da se moti. Torej imajo prav samo nekateri ljudje ali kako?

► Navsezadnje šteje le število glasov. To

je demokracija. Ni mogoče, da bi manjšine povedale, kam naj gre demokracija. Manjšina ne more trditi, da to ve bolje. To je največja Soroševa težava, saj predstavlja interese nekaterih elitističnih skupin – teh je po naših ocenah na Madžarskem okoli 2000 – ki mislijo, da vedo bolje, kaj je dobro za nas.

Tudi EU je večinsko kritična do Madžarske. Se moti?

► Tudi v EU verjamejo v elitistično verzijo demokracije.

Moram priznati, da me tu in tam spominjate na Varufakisa, nekdanjega grškega finančnega ministra, zgroženega, ker EU vodi evroskupina brez demokratičnega nadzora.

► On je komunist.

Ampak tudi on govori, da v EU ni prave, ljudske demokracije.

► No, to je res. Pravzaprav je lahko to res tudi iz perspektive komuniste, ki ne mara elitizma. Največja težava liberalizma je prav to. Da predstavlja elitistično perspektivo sveta.

Kako gledate na prijateljstvo med Orbánom in Janšo in na njune sedaj že finančne povezave? Zakaj Orbán potrebuje Janšo?

► Med Orbánom in Janšo je kemija. Poleg tega imata oba še to srečo, da pripadata isti politični skupini. Iz tega ni treba delati pregluboke teorije, liberalna perspektiva vedno išče neko bolj zapleteno zgodbo. Ideje so seveda pomembne, a osebni interesi bodo vedno vladali in osebni odnosi bodo vedno nadgradili ideologijo. Ja, poskušamo najti skupne interese, in če je tukaj še kemija, je to odlična mešanica. Tudi med srbskim predsednikom in Orbánom je kemija, to nam je pomagalo pri doseganju zastavljenih ciljev. Ne le gospodarskih, prav tako glede varstva madžarske manjšine v Vojvodini. Tako svet deluje.

Zadnje čase, po zmagi skrajno desne FPÖ v Avstriji, je tu tudi avstrijska naklonjenost.

► Da, tudi. Ko nas je pod prejšnjo avstrijsko vlado socialdemokratski kancler Faymann označil za naciste, smo bili zaskrbljeni. Kako te lahko za nacista označi kdo iz Avstrije? Težko govorimo tudi z domačo opozicijo, ki že sedem let ne želi videti naših uspehov. Razprava potem ni mogoča.

Ampak tudi opozicija so ljudje.

► Naša nacionalna enotnost ne pomeni, da se bomo vsi strinjali. Poskušamo pa pokazati, da delamo v nacionalnem interesu. Boj za madžarske interese v EU za vsako ceno ni le Fideszov politični program, ampak politični program Madžarske. Če to delajo Nemci in Francozi, lahko to počnemo tudi mi. To je naš novi recept. Naučili smo se tudi, da če se ne boriš zase, se ne bo nihče boril zate. Kar je dobro za Francijo, ni rečeno, da je dobro tudi za Madžarsko. Nam je dovolj dvojnih meril v EU. Temu bi morala v naši višegrajski skupini slediti tudi Slovenija. ×